

KATEDRA GERMANISTIKY
Posudek vedoucí bakalářské práce

Autor: Markéta PĚLUCHOVÁ

Titul (česky/německy – anglicky):

Die deutsche Benennung der Personen im Licht der Stadtbücher aus den Jahren 1461 – 1722 in der Stadt Böhmisches Leipa / Česká Lípa

The German Nomenclature in the Light of Town Books in Years 1461 – 1722 in the Town of Česká Lípa

Vedoucí práce: prof. PhDr. Libuše Spáčilová, Dr.

Hodnotící kritéria	% podíl na celkové známce	hodnocení
Téma:	5%	1,0–4
Metodologie:	20%	1
Vytvoření korpusu a jeho analýza:	20%	1,3
Použití odborné literatury:	20%	1
Struktura a forma:	20%	1
Bibliografický aparát:	15%	1,3
Celková známka před obhajobou:		1,105

Témata pro obhajobu, průběh obhajoby:

1. V názvu předložené bakalářské práce se objevuje pramen – městské knihy – v plurálu. Co vedlo diplomantku k tomuto kroku?
2. V bakalářské práci se diplomantka zabývá převážně německými jmény, pozornost však věnuje i jménům českým. Je možné srovnat z chronologického hlediska vytváření systémů pojmenování v německých zemích a v českých zemích v období pozdního středověku a raného novověku?
3. Diplomantka se zmiňuje o telefonních seznamech jako o zdroji jmen pro možné výzkumy. Jaká rizika v sobě tento zdroj ukrývá?
4. Objevila se ve zkoumané pamětní městské knize jména, u nichž by se dalo určit, že patřila židům nebo příslušníkům šlechty? V příloze jsou sporadicky uvedeny i ženy. Co lze o způsobu jejich pojmenování v uvedeném období říci? Dá se z kontextu zápisů určit, zda v zápisech vystupují i služky, sluhové, pohůnci a jiní příslušníci této sociální vrstvy? Jaká pojmenování mají?
5. Jména domů a pojmenování osob podle nich byla specialitou např. některých německých měst. Je diplomantce, která v práci uvádí, že jména tohoto typu nebyla všude stejně rozšířena, něco bližšího o této záležitosti známo?
6. V českých i německých jednoslovných pojmenováních osob najdeme obecně jména typu *Glúpa*, *Grozňata* (od 13. století *Hlúpa*, *Hrozňata*), *Požár*, *Hilde* (Boj), *Nid* (Závist). Bylo jejich motivem přání, jako tomu bylo např. u jména *Bernhard* (buď silný jako medvěd), nebo jde o jiný motiv?
7. Diplomantka navrhuje při řešení problému rozlišení možných příjmů od příjmení studovat více zdrojů. Mohla by tento svůj návrh blíže vysvětlit?

Cítí-li konzultant či oponent potřebu vyjádřit se k práci či k průběhu obhajoby verbálně, nechť tak prosím učiní zde (příp. na přiloženém archu)

Předložená práce Markéty Pěluchové (109 860 znaků) sestává z 11 částí – po úvodu a historickém exkurzu přinášejícím nejdůležitější historické události ve vývoji České Lípy se diplomantka věnuje charakteristice vývoje pojmenování osob v německé jazykové oblasti nejprve v rovině teoretické, poté pojednává o jednotlivých sémantických kategoriích při vzniku příjmeních, a to jak teoreticky, tak i na základě rozboru vlastního korpusu, který vznikl excerpcí pamětní knihy města Česká Lípa. Diplomantka uvádí statistické údaje, k nimž ve svém šetření dospěla, a tyto srovnává s výsledky podobné analýzy města Litovle.

Je pro mě potěšující konstatovat, že studentka se zpracování zadaného tématu ujala s velkým zájmem, pečlivostí a nadšením. Velmi dobře zvládla zpracování teoretické části a poznatky získané při studiu odborné literatury výborně použila při analýze korpusu, jehož sestavení bylo časově poměrně náročnou záležitostí – i když autorka vycházela při vytváření korpusu z edice městské knihy, jednalo se především o německé zápisy psané ranou novou horní němčinou. Žádný speciální kurz za tímto účelem autorka předkládané práce neabsolvovala (vývoj německého jazyka je na programu v magisterském studiu), přesto se musela při rozboru jmen vypořádat rovněž se sémantizací slov středohornoněmeckých. Při analýze korpusu postupovala systematicky a precizně. Výsledkem jsou statistické údaje umožňující srovnání s jinými městy. A právě to považuji za velký přínos předložené práce. Autorka si je vědoma toho, že zpracovala pouze jeden, a to sémantický aspekt. Další možné kroky v práci navrhuje. Neméně zajímavé by bylo analyzovat příjmy a příjmení v rovině fonografematické a všimnout si i rozboru osobních / křestních jmen. Práce je i po formální a jazykové stránce velmi dobře zpracována, její členění je logické, přehledné, poznámky pod čarou tvoří souvislé mikrotexty a jsou sepsány téměř profesionálním způsobem. Pečlivě zpracovaná je také příloha obsahující seznam veškerých jmen nalezených v analyzované městské knize.

V následující části svého posouzení bych se chtěla obrátit na autorku práce s některými svými dotazy či drobnými připomínkami:

- Jména odvozená od jména matky jsou v odborné literatuře označovaná jako *metronymika*, nikoli jako *matronymika* (s. 23).
- Proč je podle autorky jméno *Walpurger* latinizací německého ženského jména *Walburg* (s. 24)?
- Proč se mezi příjmením odvozeným od zvířat neobjevilo např. také *Meusel*, které se nachází v seznamu jmen v příloze?
- Jak lze sémantizovat jména *Breytnysch/Breite Nische*, *Cleynhanns* nebo *Bogener uff dem Rathhauße* uvedená v příloze?
- V poznámkách pod čarou se objevuje místy nejednotná interpunkce (buď je použita tečka, nebo interpunkce chybí).

Závěr: Předložená bakalářská diplomová práce Markéty Pěluchové vznikla na základě studia odborné literatury a rozboru diplomantkou sestaveného korpusu pojmenování osob v letech 1461 – 1722 ve městě Česká Lípa a je nepochybně přínosem pro bádání v oblasti výzkumu antroponym v českých zemích. Oceňuji zpracování teoretické části a především vytvoření a analýzu korpusu jmen i závěry, k nimž autorka práce dospěla. Z těchto důvodů doporučuji práci k obhajobě

Podpis konzultanta (jen v tištěné verzi):